

ÖĞRETMEN KAVRAMI İLE İLGİLİ METAFORLARA İLİŞKİN ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİLERİN GÖRÜŞLERİ

Yusuf CERİT*

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen kavramına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin sahip oldukları algıları, metaforlar kullanılarak analiz etmektir. Araştırmanın çalışma alanını 2004-2005 eğitim ve öğretim yılında Bolu ili merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan 19 ilköğretim okulunda beşinci sınıfta okuyan 600 öğrenci, görev yapan 203 öğretmen ve 51 yönetici oluşturmuştur. Araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Öğretmen kavramına ilişkin metaforların tercih edilme düzeyleri frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılarak belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre görüşleri arasındaki farklılık t-testi, öğretmen ve yöneticilerin kıdemleri ve eğitim durumlarına göre görüşleri arasında farklılık ise tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Öğretmenin bilgi kaynağı ve dağıtıcısı, anne/baba, arkadaş, rehber ve çevresini aydınlatan kişi olduğu metaforları kabul edilirken, öğretmenin bahçıvan, otoriter kişi, bakıcı, gardiyan, yıkıcı ve zarar verici kişi olduğu metaforları ise tercih edilmemiştir. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri arasında cinsiyete göre farklılık bulunmamıştır. Öğretmen ve yöneticilerin eğitim durumlarına ve mesleki kıdemlerine göre farklılık ortaya çıkmamıştır. Öğrenciler ile öğretmen ve yöneticilerin konuyla ilgili görüşleri arasında ise anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, metafor, öğretmen kavramına ilişkin metaforlar.

Abstract

The purpose of this study is to determine the metaphors that the students, teachers and administrators formulated to describe the concept of teacher. The sample of study includes 600 primary school students, 203 teachers and 51 administrators working at primary schools in 2004-2005 academic year. The data of the study were gathered through the questionnaires. Frequencies, percent, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were used for statistical analyses. The results obtained in this study are as follows: Although metaphors for teachers as being a source of knowledge, distributor, father/mother, friend, guide and person enlightening the others is accepted, the metaphors for them as being a gardener, authoritarian, keeper, guard and demolisher, harmful person have not been accepted. When the results are taken into account, there are some significant differences in students, teachers, and administrators perspectives whereas their perspectives do not have significant differences in gender, educational level, and years of seniority.

Keywords: Teacher, metaphor, metaphors with respect to the concept of teacher.

Eğitimin en önemli unsurlarından birisi öğretmendir. Etkili bir eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde öğretmenlere büyük bir sorumluluk yüklenmiştir. Sınıftaki öğretim ortamının düzenlenmesi, etkinliklerin belirlenmesi, ders araç gereçlerinin ve öğretim yöntemlerinin seçimi ve kullanılması bu sorumluluklar içerisinde yer alanlardan bazılarıdır. Bu işlevleri yerine getiren öğretmen, sınıfta etkin bir rol oynayarak öğrencilerin okulda buldukları süre boyunca hem öğretimlerinde hem de kişisel davranışlarında önemli etkilerde bulunmaktadır. Bu açıdan bireylerin hayatlarında önemli izler bırakan ve onların davranışlarının oluşumunda etkin bir rol oynayan öğretmenlerin nasıl algılandığı ile ilgili saptamaların yapılması önemli görülmektedir.

Okullar sembolik unsurların bulunduğu kurumlardır. Bu sembollerden birisi de metaforlardır. Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir.

Metafor bir algı aracıdır (Arnett, 1999). Metaforlar çoğunlukla benzer bir alandan yeni ve çoğunlukla bilinmeyen bir alana bilgi transferini kapsar (Tsoukas, 1991). Metaforiksel düşünce çok kompleks bir fenomeni veya durumun özelliklerini aydınlatmak için kavramsal bir araç olarak benzer bir olay ve nesneyi kullanmayı kapsar (Oxford v.d. 1998). Metafor sadece mecaz değil aynı zamanda temel bir düşünce mekanizmasını oluşturmaktadır (Martinez, Souleda ve Huber, 2001). Lakoff ve Johnson (2005) metaforiksel ilişkiler tarafından kavramsal sistemimizin önemli bir parçasının yapılandırıldığını vurgulayarak metaforun özünün bir şeyi (olgu, kavram, nesne gibi) başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmek olduğunu ifade etmişlerdir.

Metaforların temel işlevleri, çok sayıda verinin, bilginin yakalanması, yorumlanması, nakledilmesi ve belirsizlikle başa çıkmadaki yararlıdır (Erdem ve Şatır, 2000). Metaforlar bizim durumları ve olayları algıladığımız yolu etkilediği için gerçekleri yeniden tanımlamak ve problem durumlarımızı yeniden kavramsallaştırmayı teşvik etmek için kullanılabilir (Goldstein, 2005). İnsanlar bir durum ile ilgili görüşleri, kavramları ve terminolojiyi, iyi bilmedikleri veya az bildikleri bir alana metafor kullanarak aktarırlar. Metaforlar yeni bir olguyu anlama ve açıklamada özellikle yararlıdır. Çünkü iyi bilinen bir durumun anlamını bilinmeyen bir duruma taşırlar. Böylece metafor yeni bir bilginin öğrenilmesini kolaylaştırır. Bununla birlikte metaforlar bir düşünce ve bir görme biçimidir (Morgan, 1998).

Metaforların kullanımı yorumsal bir araç olarak düşünülebilir. Çünkü o karmaşık bir durumun anlaşılması için kullanılacak yeni perspektifin açılmasını ve örgütsel bağlamda bir analiz yapılmasına izin verir. Metaforlar koordinasyon ve düzenin somut ifadeleri olarak görülebilir (Pipen, 2001).

Metaforlar eğitimsel fenomendeki algılarımızı zenginleştirmek için başvuru teoriksel düşünmenin yaratıcı sonucudur (Inbar, 1996). Öğretmen metaforları çalışması, öğretmenlerin mesleki tanımlamaları ve bağlamsal faktörler arasındaki ilişkileri araştırmak için uygun araçtır. Metaforik imajları araştırmak, öğretmenlerin sınıfta sahip olduğu roller, öğrenciler ve eğitimle ilgili inançları ve varsayımlarının altında yatanları ortaya çıkarmak için kullanılan bir yöntemdir (Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003).

İlköğretim, bireylerin yetiştirilmelerinde ileriki yaşamlarının şekillenmesinde önemli katkıya sahip olan ve eğitim sürecinin ilk basamağı olması nedeniyle de bütün eğitim hayatının temelini oluşturan bir öğretim kademesidir. Bu öğretim sürecinde öğrencilerin karşılaştıkları eğitim ortamlarının düzenlenmesinden sorumlu olan ve öğrencilerin genel olarak kendilerine model aldığı öğretmenler bu sürecin önemli bir ögesidir. Bu açıdan öğretmenlerin öğrenciler tarafından nasıl algılandığının ortaya çıkarılması, bununla birlikte öğretmenlerin kendi kendilerini ve yöneticilerin onları nasıl gördüklerinin belirlenmesi, eğitim etkinliklerinin nasıl yapıldığı konusunda ipuçları vermesi ve öğretmenlerin nasıl algılandığının metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bunun öğretmen kavramının detaylı bir şekilde analiz edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu açıdan öğretmen kavramı metaforlar yoluyla öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerine dayalı olarak araştırılmıştır.

Problem

Öğretmen kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin ilköğretim okulu öğrenci, öğretmen ve yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

1. Öğretmen kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri nelerdir?

2. Öğretmen kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri arasında fark var mıdır?

3. Öğretmen kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri arasında cinsiyete göre fark var mıdır?

4. Öğretmen kavramıyla ilgili metaforlara ilişkin öğretmen ve yöneticilerin görüşleri arasında kıdem ve eğitim durumuna göre fark var mıdır?

Yöntem

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2004-2005 eğitim ve öğretim yılında Bolu ili merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan 19 ilköğretim okulunda okuyan 911 erkek 835 kız olmak üzere toplam 1746 5. sınıf öğrencisi, 286 sınıf öğretmeni ve 51 yönetici (müdür ve müdür yardımcısı) oluşturmaktadır. Öğrencilerden tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 600 kişiden bilgi alınırken, öğretmenlerin tamamına anket dağıtılmasına rağmen 203 anket geri toplanabilmiştir. 51 yöneticinin tamamından anket elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Anket hazırlanırken şu süreç izlenmiştir; alanda yapılan araştırmalardan yararlanarak okul ile ilgili çeşitli metaforlar tespit edilmiş ve üç ilköğretim okulu öğrencisinden öğretmeni nasıl algıladıklarına ilişkin düşünceleri yazılı olarak alınmıştır. Aynı zamanda konuyla ilgili üç öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların görüşleri ışığında melek ve hâkim metaforu ankete eklenmiştir. Elde edilen bu bilgiler değerlendirilerek 18 adet metafor belirlenmiştir. Anketin güvenilirlik hesaplaması için Cronbach alfa katsayısı tespit edilmiş ve alfa değeri .7669 bulunmuştur. Ankette 5’li likert tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Dereceleme maddeleri “(1) Hiç Katılmıyorum”, “(2) Az Katılıyorum”, “(3) Orta Derecede Katılıyorum”, “(4) Çok Katılıyorum”, “(5) Tamamen Katılıyorum” şeklinde sıralanmıştır.

İlköğretim okulları arasından seçilen üç okulda I. Kademenin de yer aldığı sınıflarda örnek bir uygulama yapılmıştır. Ancak sadece 5. sınıf öğrencileri tarafından soruların anlaşılabilirdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle de anket 5. sınıf

öğrencilerine uygulanmıştır. Anket, öğrencilere sınıf öğretmenleri yardımıyla uygulanmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin anketleri araştırmacı tarafından dağıtılmış ve bir hafta sonra toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde SPSS (The Statistical Packet for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmada konu ile ilgili katılımcıların görüşlerinin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri arasında ve öğretmen ve yöneticilerin kıdem ve eğitim durumları değişkenlerine göre görüşleri arasında farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Bu analiz sonucunda anlamlı fark bulunanlar için farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır. Katılımcıların görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre fark olup olmadığı ise t –testi ile tespit edilmiştir.

Katılımcıların okul ile ilgili hangi metaforu tercih ettiklerine ilişkin olarak nihai karara ulaşabilmek için aritmetik ortalama kullanılmıştır. Bunun için aritmetik ortalamalar dereceleme ölçeğinde belirlenmiş olan 1 ile 5 arasındaki puanlamalar beş eşit parçaya bölünmüştür. Buna göre belirlenen aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı şu şekildedir:

- 1.00 – 1.80 Hiç Katılmıyorum
- 1.81 – 2.60 Az Katılıyorum
- 2.61 – 3.40 Orta Derecede Katılıyorum
- 3.41 – 4.20 Çok Katılıyorum
- 4.21 – 5.00 Tamamen Katılıyorum

Bulgular

Tablo 1’de araştırma verilerinin elde edildiği katılımcıların kişisel özelliklerini vermiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

		f	%
Cinsiyet	Bay	400	46,8
	Bayan	454	53,2
	Toplam	854	100
Kıdem (Öğretmen ve Yönetici)	1-5 yıl	21	8,3
	6-10 yıl	31	12,3
	11-20 yıl	71	28,1
	21 yıl ve üzeri	130	51,4
Eğitim Durumu (Öğretmen ve Yönetici)	Eğitim Enstitüsü	94	37,2
	Eğitim	56	22,1
	Yüksekokulu		
	Eğitim Fakültesi	86	34
	Yüksek Lisans	17	6,7
Görev	Öğrenci	600	70,3
	Öğretmen	203	23,8
	Yönetici	51	6,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların %53,2’sinin bay, %46,82’inin ise bayan olduğu görülmektedir. Öğretmen ve yöneticilerin %8,3’ü 1.-5 yıl, %12,3’ü 6-10 yıl, %28,1’i 11-20 yıl ve %51,4’ü 21 yıl ve üzerinde çalıştıkları tespit edilmiştir. Öğretmen ve yöneticilerin % 6,7’si yüksek lisans, %22,1’i eğitim yüksekokulu, %34’ü eğitim fakültesi ve %37,2’si eğitim enstitüsü mezunu olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların % 6’sını yöneticiler, %23,8’ini öğretmenler ve %70,3’ünü ise öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 2’de bu çalışmada elde edilen bulgular yer almaktadır. Buna göre bu başlık altında sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 2
Öğrenci , Öğretmen, Yönetici ve Tüm Katılımcıların “Öğretmen” Kavramıyla İlgili Metaforlara İlişkin Frekans, Yüzde, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Puanları

	*1	Öğrenci				Öğretmen				
		\bar{X}	f	%	S	\bar{X}	f	%	S	
Öğretmen melektir.	111	47	44	101	297	42	53	37	27	44
	18.5	7.8	7.3	16.8	49.5	20.7	26.1	18.2	13.3	21.7
		3.70		1.57			2.89		1.44	
Öğretmen bakıcıdır.	486	58	46	33	57	95	42	15	30	21
	67.7	9.7	7.7	5.5	9.5	46.8	20.7	7.4	14.8	10.8
		1.79		1.33			2.21		1.42	
Öğretmen yıkıcı ve zarar vericidir.	510	22	22	21	25	180	14	3	3	3
	85.0	3.7	3.7	3.5	4.2	88.7	6.9	1.5	1.5	1.5
		1.38		1.01			1.20		0.67	
Öğretmen otoriter kişidir.	269	60	98	46	1272	76	68	17	26	16
	44.8	10	16.3	7.7	1.2	37.4	33.5	8.4	12.8	7.9
		2.50		1.60			2.20		1.28	
Öğretmen bilgi kaynağı ve dağıtııcıdır.	47	26	35	85	407	5	19	11	56	112
	7.8	4.3	5.8	14.2	67.8	2.5	9.4	5.4	27.6	55.2
		4.29		1.24			4.23		1.07	
Öğretmen anne/babadır.	37	25	34	107	397	6	13	4	61	119
	6.2	4.2	5.7	17.8	66.2	3	6.4	2	30	58.6
		4.33		1.15			4.34		1.00	
Öğretmen arkadaşır.	69	48	45	102	336	8	9	5	56	125
	11.5	8	7.5	17	56	3.9	4.4	2.5	27.6	61.6
		3.97		1.41			4.38		1.01	
Öğretmen üreticidir.	247	36	91	61	165	22	9	9	46	117
	41.2	6	15.2	10.2	27.5	10.8	4.4	4.4	22.7	57.6
		2.76		1.69			4.11		1.32	
Öğretmen gardiyandır.	464	26	42	34	34	152	17	9	13	11
	77.3	4.3	7	5.7	5.7	75.2	8.4	4.5	6.4	5.4
		1.58		1.19			1.58		1.17	
Öğretmen rehberdir.	165	41	46	96	252	12	3	2	39	147
	27.5	6.8	7.7	16	42	5.9	1.5	1	19.2	72.4
		3.37		1.69			4.50		1.03	
Öğretmen bahçivandır.	471	21	35	21	52	53	28	12	47	63
	78.5	3.5	5.8	3.5	8.7	26.1	13.8	5.9	23.2	31
		1.60		1.26			3.19		1.62	
Öğretmen hâkimdir.	432	40	39	30	58	59	44	11	44	45
	72.1	6.7	6.5	5	9.7	29.1	21.7	5.4	21.7	22.2
		1.73		1.34			2.86		1.57	
Öğretmen danışmandır.	231	65	63	75	166	10	19	11	66	97
	38.5	10.8	10.5	12.5	27.7	4.9	9.4	5.4	32.5	47.8
		2.79		1.68			4.08		1.16	
Öğretmen koçtur.	381	35	65	37	82	39	32	16	52	64
	63.5	5.8	10.8	6.2	13.7	19.2	15.8	7.9	25.6	31.5
		2.01		1.49			3.34		1.52	
Öğretmen çevresini aydınlatan kişidir.	76	25	28	88	383	5	7	7	57	127
	12.7	4.2	4.7	14.7	63.8	2.5	3.4	3.4	28.1	62.6
		4.12		1.41			4.44		0.90	
Öğretmen heykelturaştır.	438	22	50	36	54	31	16	18	58	80
	73.0	3.7	8.3	6	9	15.3	7.9	8.9	28.6	39.4
		1.74		1.34			3.68		1.44	

Tablo 2 devamı

	Yönetici					Tüm Katılımcılar					
	f	%	\bar{X}	s	f	%	\bar{X}	s	f	%	s
Öğretmen melekştir.	*1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
	8	14	5	14	10	161	114	86	142	351	
	15.7	27.5	9.8	27.5	19.6	18.9	13.3	10.1	16.6	41.1	
Öğretmen bakıcıdır.	17	12	7	9	6	518	112	68	72	84	
	33.3	23.5	13.7	17.6	11.8	60.7	13.1	8	8.4	9.8	
Öğretmen yıkıcı ve zarar vericidir.	41	5	1	3	1	731	41	26	27	29	
	80.4	9.8	2.0	5.9	2.0	85.6	4.8	3.0	3.2	3.4	
Öğretmen otoriter kişidir.	14	18	4	7	8	359	146	119	79	151	
	27.5	35.3	7.8	13.7	15.7	42.0	17.1	13.9	9.3	17.7	
Öğretmen bilgi kaynağı ve dağıtıcıdır.	4	6	5	15	21	56	51	51	156	540	
	7.8	11.8	9.8	29.4	41.2	6.6	6.0	6.0	18.3	63.2	
Öğretmen anne/babadır.	2	7	2	15	25	45	45	40	183	541	
	3.9	13.7	3.9	29.4	49.0	5.3	5.3	4.7	21.4	63.3	
Öğretmen arkadaşdır.	1	4	3	16	27	78	61	53	174	488	
	2.0	7.8	5.9	31.4	52.9	9.1	7.1	6.2	20.4	57.1	
Öğretmen üreticidir.	5	2	4	18	22	274	47	104	125	304	
	9.8	3.9	7.8	35.3	43.1	32.1	5.5	12.2	14.6	35.6	
Öğretmen gardiyandır.	33	9	1	2	6	649	52	52	49	51	
	64.7	17.6	2.0	3.9	11.8	76.1	6.1	6.1	5.7	6.0	
Öğretmen rehberdir.	6	1	1	11	32	183	45	49	146	431	
	11.8	2.0	2.0	21.6	62.7	21.4	5.3	5.7	17.1	50.5	
Öğretmen bahçıvandır.	10	9	8	5	19	534	58	55	73	134	
	19.6	17.6	15.7	9.8	37.3	62.5	6.8	6.4	8.5	15.7	
Öğretmen hakimdir.	7	10	6	10	18	498	94	56	84	121	
	13.7	19.6	11.8	19.6	35.3	58.4	11.0	6.6	9.8	14.2	
Öğretmen danışmandır.	2	4	1	17	27	243	88	75	158	290	
	3.9	7.8	2.0	33.3	52.9	28.5	10.3	8.8	18.5	34.0	
Öğretmen koçtur.	2	9	4	12	24	422	76	85	101	170	
	3.9	17.6	7.8	23.5	47.1	49.4	8.9	10.0	11.8	19.9	
Öğretmen çevresini aydınlatan kişidir.	4	4	2	11	30	85	36	37	156	540	
	7.8	7.8	3.9	21.6	58.8	10.0	4.2	4.3	18.3	63.2	
Öğretmen heykeltıraştır.	2	9	2	15	23	471	47	70	109	157	
	3.9	17.6	3.9	29.4	45.1	55.2	5.5	8.2	12.8	18.4	
		3.94		1.28			2.33		1.63		

“Öğretmen melektir” metaforu öğrencilerin % 49,5’i ve tüm katılımcıların 41,1’i tarafından tamamen benimsenirken, öğretmenlerin % 26.1’i tarafından az düzeyinde kabul etmiştir. Yöneticilerin görüşleri %27,5 oranında az ve çok seçeneklerinde eşit seviyede bir dağılım göstermiştir. Tablo 2’de görüldüğü gibi aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler ve bütün katılımcıların bu metaforu çok, öğretmenler ve yöneticilerin ise orta düzeyde tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenin bakıcı olduğuyla ilgili metafor, öğrencilerin %67,7’si tarafından hiç benimsenmezken bu metaforu, öğretmenlerin % 46,8’i, yöneticilerin % 33,3’ü ve tüm katılımcıların % 60,7’si ise az düzeyinde benimsemiştir. Bu metafor, aritmetik ortalama değerlerine göre öğretmenler, yöneticiler ve katılımcıların tamamı tarafından az seviyesinde tercih edilirken, öğrenciler tarafından hiç tercih edilmemişlerdir.

Öğretmenin yıkıcı ve zarar verici kişi olduğu öğrencilerin % 85’i, öğretmenlerin % 88,7’si, yöneticilerin % 80,4’ü ve bütün katılımcıların % 85,6’sı tarafından hiç kabul edilmemiştir. Aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve tüm katılımcılar bu görüşe hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin % 44,8’i, öğretmenlerin % 37,4’ü ve bütün katılımcıların % 42’si öğretmenin otoriter kişi olduğunu hiç benimsemezlerken, yöneticilerin %35,3’ü bu metaforu az düzeyinde benimsemiştir. Öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve katılımcıların tamamının aritmetik ortalama değerlerine göre az düzeyinde bu düşünceyi benimsedikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenin bilgi kaynağı ve dağıtıcısı olduğu yargısına öğrencilerin % 67,8’i, öğretmenlerin % 55,2’si, yöneticilerin % 41,2’si ve tüm katılımcıların % 63,2’si tam düzeyinde katılmışlardır. Bu görüşü, aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler, öğretmenler ve bütün katılımcıların tam, yöneticilerin ise çok derecesinde benimsedikleri görülmektedir.

Öğretmenin anne/baba olduğu ifadesine öğrencilerin % 66,2’si, öğretmenlerin % 58,6’sı, yöneticilerin % 49’u ve tüm katılımcıların % 63,3’ü tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşü aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler, öğretmenler ve bütün katılımcılar tam, yöneticiler ise çok düzeyinde benimsediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenin arkadaş olduğu yargısına öğrencilerin %56’sı, öğretmenlerin % 61,6’sı, yöneticilerin % 52,9’u ve bütün katılımcıların % 5,1’i tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler ve

katılımcıların tamamının çok, öğretmenler ve yöneticilerin ise tam derecesinde bu yargıyı benimsedikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenin üretici olduğuyla ilgili soruya öğrencilerin %41,2'si hiç, öğretmenlerin % 57,6'sı, yöneticilerin % 43,1'i ve tüm katılımcıların %35,6'sı ise tam seçeneğini tercih ederek yanıt vermişlerdir. Bu düşünceyi aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler ve bütün katılımcılar orta, öğretmenler ve yöneticiler ise çok seviyesinde benimsediklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin % 77,3'ü, öğretmenlerin % 75,2'si, yöneticilerin % 64,7'si ve tüm katılımcıların % 76,1'i öğretmenleri gardiyan olarak hiç görmediklerini belirtmişlerdir. Bu düşünceye, öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve bütün katılımcılar aritmetik ortalama değerlerine göre hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin rehber olduğu ile ilgili ifadeye öğrencilerin % 42'si, öğretmenlerin % 72,4'ü, yöneticilerin % 62,7'si ve katılımcıların tamamının % 50,5'i tam düzeyinde katıldıkları tespit edilmiştir. Aritmetik ortalama değerlerine göre konu ile ilgili olarak öğrenciler ve bütün katılımcılar çok, yöneticiler ve öğretmenler ise tam seçeneğini tercih etmişlerdir.

Öğretmenlerin bahçıvan olduğu yargısına öğrencilerin % 78,5'i ve tüm katılımcıların % 62,5'i hiç katılmadıklarını belirtirken, öğretmenlerin % 31 ve yöneticilerin % 37,3'ü ise tamamen katıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu yargıyı aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler hiç benimsemezken, öğretmenler ve yöneticiler orta, katılımcıların tamamı ise az benimsediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin hâkim (yargıç) olarak algılanması ile ilgili öğrencilerin % 72,1'i, öğretmenlerin % 29,1'i, yöneticilerin % 35,3'ü ve bütün katılımcıların % 58,4'ü hiç seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu görüşü aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler hiç benimsemezken, öğretmenler orta, yöneticiler çok ve katılımcıların tamamı ise az derecede benimsediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin danışman olduğuyla ilgili olarak öğrencilerin % 38,5'i hiç, % 27,7'si tam seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin % 4,8'i ve yöneticilerin % 52,9'u tamamen bu düşünceyi benimsemişlerdir. Tüm katılımcıların % 34'ü tam, % 285'i hiç kategorisini seçmişlerdir. Aritmetik ortalama değerlerine göre konu ile ilgili öğrenciler ve katılımcıların tamamı orta, öğretmenler çok ve yöneticiler ise tam seçeneğini tercih etmişlerdir.

Öğretmenlerin koç (çalıştırıcı) olduğu konusunda öğrencilerin % 63,5'i, yöneticilerin % 47,1'i ve tüm katılımcıların % 49,4'ü öğretmenleri koç olarak hiç

görmediklerini belirtirken, öğretmenlerin ise % 31,5'i tam olarak bu görüşü benimsediklerini ifade etmişlerdir. Bu ifadeye aritmetik ortalama değerlerine göre öğrenciler ve tüm katılımcılar az, öğretmenler orta ve yöneticilerin çok düzeyinde katıldıkları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin çevresini aydınlatan kişi olduğu yargısına öğrencilerin % 63,8'i, öğretmenlerin % 62,6'sı, yöneticilerin % 58,8'i ve tüm katılımcıların % 63,2'si tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Aritmetik ortalama değerlerine göre konuya ilişkin öğrenciler ve katılımcıların tamamının görüşleri çok, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri ise tam seçeneğinde yer almıştır.

Öğretmenlerin heykeltıraş olduğu görüşüne öğrencilerin % 73'ü ve bütün katılımcıların % 55,2'sinin hiç katılmadıkları tespit edilirken, öğretmenlerin % 39,4'ü ve yöneticilerin % 45,1'inin tam düzeyinde katıldıkları belirlenmiştir. Aritmetik ortalama değerlerine göre bu düşüncüyü öğrenciler hiç benimsemezken, öğretmenler ve yöneticiler ise çok düzeyinde benimsemişlerdir.

Tablo 3

Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyetlerine Göre T-Testi Sonuçları

		n	\bar{X}	S	sd	t	p*
Öğrenci	Kadın	298	43,65	9,77	597	.199	.843
	Erkek	301	43,81	10,29			
Öğretmen	Kadın	89	52,19	10,14	200	1.356	.177
	Erkek	113	54,08	9,51			
Yönetici	Kadın	12	52,50	8,39	49	.970	.343
	Erkek	39	55,30	9,89			

*p< .05

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin konu ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre araştırma konusuyla ilgili görüşleri alınan katılımcıların öğretmeni algılama biçimlerinin cinsiyetlerine göre değişmediği söylenebilir.

Tablo 4

Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşlerinin Kişisel Değişkenlere Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Serbestlik Derecesi	F	P*
Eğitim Durumu	Gruplar Arası	192,601	38,520	5	.402	.847
	Gruplar İçi	23565,919	95,796	247		
	Toplam	23758,520		252		
Kıdem	Gruplar Arası	498,016	166,005	3	1.770	.153
	Gruplar İçi	23260,504	93,792	249		
	Toplam	23758,520		252		
Görev	Gruplar Arası	17152,858	8576,429	2	86.582	.000
	Gruplar İçi	84098,095	99,055	850		
	Toplam	101251,0		853		

*p< .05

Tablo 4'te öğretmen ve yöneticilerin kişisel değişkenlerine ve katılımcıların görevlerine göre konu ile ilgili görüşleri arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde eğitim durumuna (F (5, 247): .402, p<.05) ve kıdem (F (3, 249): 1.770, p<.05) değişkenlerine göre katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre, öğretmen ve yöneticilerin öğretmenleri algılama biçimlerine eğitim durumlarının ve mesleki kıdemlerinin etkisinin olmadığı söylenebilir. Göreve (F (2, 851): 86.582, p<.05) göre katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi yapılmıştır ve öğrenci ile öğretmen (ortalamalar farkı: - 9.5116) ve öğrenci ile yönetici (ortalamalar farkı: - 10.9108) görüşleri arasında farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre,

öğretmenin eğitim hizmetini verenler ve bu hizmetten yararlananlar tarafından farklı şekilde algılandığı ifade edilebilir.

Tartışma ve Sonuçlar

Eski dönemlerin en değerli insan tipini oluşturan çok bilen insan, yerini, bilgiyi gerektiğinde nerede, nasıl bulabileceğini bilen insana bırakmıştır. Yine çağlar boyu bilginin değişmez ve kalıcı olduğuna inanan insan tipi, yerini bilginin kısa zamanda değişip eskidiği, bu nedenle sürekli yeni bilgiler peşinde kendini durmadan geliştirmeye çalışan insan tipine bırakmıştır (Oktay, 2004). Bu değişimin eğitim etkinliklerinde fazla etkili olmadığı görülmektedir. Çünkü eğitimin öğrencilere bilgi aktarma süreci gibi düzenlendiği dikkate alındığında bu sürecin kritik öğelerinden biri olan öğretmenin de bilgi kaynağı ve dağıtıcısı olduğu algılamasının gelişmiş olması şaşırtıcı değildir. Saban, Koçbeker ve Saban (2007) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin bilgi sağlayıcı kişiler olarak algılandığı bulunmuştur. Bu sonuç, bu çalışmada öğretmenlerin bilginin kaynağı ve dağıtıcısı olduğunun katılımcılar tarafından algılanması sonucuyla paralellik göstermektedir. Bu anlamda okulun bileşenleri olan öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin öğretmenleri bilgi kaynağı olarak görmeler eğitim etkinliklerinin bilgi aktarım odaklı olduğunu ortaya çıkarabilir.

Bilgi çağında birey hak ve özgürlüklerinin önemi ve demokratik anlayışı ön plana çıkmaktadır. Okulların geleceğin bireylerini yetiştirme görevi, bu kurumların öngörü sahibi olmalarını ve buna paralel olarak insanları içerisinde yaşayacakları koşulların gerektirdiği davranışlarla donanımlı hâle getirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda okullarda otorite figürlerinden ziyade öğrencilerin kendi potansiyellerini optimum düzeyde geliştirecekleri, birbirleriyle ve öğretmenleri ile rahat bir şekilde iletişim kurabilecekleri ve demokratik ortamın olduğu bir sınıf atmosferinde eğitim almaları sağlanmalıdır. Bu çalışmada öğretmenlerin otoriter bir kişi olarak az düzeyde algılanmaları okulda öğretmenlerin baskı unsuru olarak algılanmadığını ortaya çıkarabilir. Ancak bu çalışmada elde edilen bulgunun aksine Mahlion ve Maxson (1998) ve Balcı (2001) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenlerin otoriter bir kişi oldukları bulunmuştur.

Bununla birlikte öğretmenlerin gardiyan olarak görülmemiş olmaları öğrencilerin engellenmediği, sınırlandırılmadığı ve kontrol altında tutulmadığının göstergesi olabilir. Ancak Baker (1995) okulun çocuklara gardiyanlık yapan bir kurum olduğunu belirterek, anne/babaları çalışırken onları gözetim ve denetim

altında tuttuğunu ileri sürmektedir. Öğrencilerin kontrol altında tutulması gereken kişiler olmadığının okul eğitimini oluşturan paydaşlar tarafından algılanması, eğitimin öğrencileri hayata hazırlayan ve geliştiren bir anlayış içerisinde yürütülmesine katkı sağlayabilir. Aynı zamanda öğrenci, öğretmen ve yöneticiler tarafından öğretmenlerin öğrencilere sınıf ortamında özgürlük tanıdığı ve demokratik bir ortam sağladıkları düşünülebilir.

Öğrenci okula gelişmek ve yetişmek için gelmektedir. Burada hayatı boyunca ihtiyacı olacağına inanılan bilgi ve beceriler kazandırılır ve onların toplumun istediği bir birey hâline dönüştürülmesi sağlanır. Bunu sağlayabilmek ise öğrencilerin istenildiği gibi şekillendirilecek bir unsur olarak algılanmasıyla mümkün olacaktır. Bu anlamda öğretilmekte bir çamura şekil veren heykeltıraş gibi öğrencilere istenilen şekli veren bir heykeltıraş olarak görülmesi, öğrencilere istedikleri biçimi vereceklerine inandıklarını göstermektedir. Ancak öğrencilerin bu fikri benimsememiş olmaları kendilerinin şekil verilecek bir cisim olarak algılamadıklarını ortaya çıkarabilir. Saban (2004) öğretmen adaylarının öğretmenleri bir heykeltıraş olarak gördüklerini tespit etmiştir. Bu bulguyla araştırmada elde edilen sonuç öğretmen ve yönetici görüşleri ile paralellik taşımaktadır.

Cook-Sather'ın (2003) belirttiği gibi eğitim bir üretim süreci olarak görüldüğünde, öğretmenler üretici olarak algılanmaktadır. Bu durumda öğretmen, elindeki hammaddeyi işleyen onu istenilen özelliklere sahip bir ürün hâline dönüştüren bir çalışan özelliği göstermektedir. Öğretmen ve yöneticilerin öğretmenleri üretici olarak görmeleri geleneksel eğitim anlayışının bu gruplar tarafından benimsendiğini ve buna göre eğitim faaliyetlerini yürüttüklerini gösterebilir.

Öğretmenlerin, bireyleri bir toplumun üyesi olarak yetiştirmeleri ile toplumun şekillenmesinde önemli görevler üstlenmiş olan kişilerdir. Buna ilaveten yeni gelişmeler çerçevesinde çevresini değiştirme ve geliştirme rolüne de sahiptirler. Öğretmenlerin çevrelerini aydınlatan bir kişi olarak görülmesi onların sadece okulda değil aynı zamanda okul dışında da insanları geliştirme görevlerinin olduğunu gösterebilir.

Yirmibirinci yüzyılda eğitimde ilgi odağının öğretmekten öğrenme yönüne doğru kayması, bireylerin birbirlerinden farklı şekillerde öğrendiğinin kabul edilmesinin bir sonucudur. Böylece öğrencileri kişisel öğrenme profiline en uygun öğrenme fırsatını sunmak okulun en önemli görevi hâline gelmiştir. Öğretmenlik akıl hocası olma durumuna gelmekte ve rolü yardım etmek, yol göstermek, örnek

olmak ve yüreklendirmek olarak yeniden belirlenmektedir (Atalay, 1996; Özden, 2002). Öğretmenlerin akademik ortamı zenginleştirmek için öğrencilere rehberlik etmeleri sorumlulukları arasında yer almaktadır (Alexander v. d., 2002). Bu gelişmeler ışığında çalışmada öğretmenlerin rehber olarak algılandığının tespit edilmiş olması eğitimin gelişmelere uyum sağladığını ortaya çıkarması açısından önemli görülebilir.

Eğitimde öğrenmenin öneminin vurgulanması, öğrencilerin öğretim sürecinde etkin olmalarını gerektirmektedir. Bunun için Gürkan'ın (1993) belirttiği gibi seçim yapma konusunda öğrencilere yardımcı olmak, ders araç gereçlerinden ve bilgi kaynaklarından nasıl yararlanacaklarını açıklamak ve yapılan çalışmaları değerlendirmek öğretmenlerin yerine getirmeleri gereken davranışlar olarak vurgulanmaktadır. Bu durumda öğretmenlerin danışman olmaları öngörülmektedir. Öğretmen ve yöneticilerin, öğretmenleri danışman olarak görmeleri yeni eğitimsel anlayış çerçevesinde bir algılama içerisinde olduklarını ortaya çıkarabilir.

Bu metaforla ilgili olan öğretmenin koç olarak görülmesi, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarına ve bilgiyi kullanmalarına yardımcı olmaları öğretmenlerden beklenenler arasında yer almaktadır. Ayrıca koç metaforu, öğretmenin öğrencilerle birlikte bilgiyi yapılandırmak ve öğretimsel etkinlikleri yerine getirmeye çalışmalarını açıklamaya yönelik olarak kullanılmaktadır. Bu durumda öğretmenler öğrencilerden daha yeterli olmaları nedeniyle önderlik ve yol gösterici olarak işlev görmektedirler. Bu açıdan çalışmada öğretmenin koç olduğu fikrini fazla kabul görmemiş olması, öğrenci ve öğretmenin iş birliği içerisinde çalışması açısından dikkat edilmesi gereken bir durum olarak görülebilir. Yapılan çeşitli çalışmalarda –Wasley, 1991; Baker, 1991; Martinez, Souleda, Huber, 2001; Saban, 2003; Ben-Peretz, Mendelson ve Kron, 2003; Achinstein ve Barrett, 2004- öğretmenlerin koç olarak algılandığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, öğretmen kavramının öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından nasıl algılandığını belirlemek amacıyla metaforlar kullanılarak bir analiz yapılmış ve katılımcılar tarafından tercih edilen metaforların daha çok olumlu anlam taşıdıkları görülmüştür.

Nitelikli bir eğitim hizmeti verebilmek, büyük oranda kaliteli öğretmenlerin varlığına bağlıdır. Bireylerin sahip olduğu yetenekleri geliştiren ve öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olan, onlara bilgiyi hazır şekilde veren değil, bilgiye ulaşma yollarını ve bilgiyi kullanma becerisini kazandırmayı amaçlayan öğretmenler

geleceğin insanlarını yetiştirebileceklerdir. Bu açıdan, öğretmenlerin rehber, danışman ve koç (çalıştırıcı) olarak yetiştirilmesine özen gösterilmelidir.

Kaynaklar

- Achinstein, B. ve Barrett, A. (2004). (Re) Framing classroom contexts: How teachers and mentors view diverse learners and challenges of practice. *Teachers College Record*, 16(4), 716-746.
- Alexander, P., Fives, H., Buehl, M. M. ve Mulhern, J. (2002). Teaching as persuasion. *Teaching and Teacher Education*, 18, 795-813.
- Arnett, R. C. (1999). Metaphorical Guidance: Administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Atalay, S. (1996). Bilgi toplumu öğretmenlerinin sorunları. *Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Baker, C. (1995). *Zorunlu eğitime hayır*. (Çev: Ayşegül Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baker, P.S. (1991). Metaphors of mindful engagement and a vision of better schools. *Educational Leadership*, April, 32-35.
- Balcı, A. (2001,). Öğrenci, öğretmen ve velilerin okul kavramlaştırmaları: okul'un metaforik bir analizi. X. *Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniv., Bolu.
- Ben-Peretz, M., Mendelson, N. ve Kron, F. W. (2003). How teachers in different educational context view their roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277-290.
- Cook-Sather, A. (2003). Movements of mind: The matrix, metaphors and re-imagining education. *Teachers College Record*, 105(6), 946-977.
- Erdem, F. ve Şatır, Ç. (2000, Mayıs). Farklı örgütlerde kültürel yapının metaforlarla analizi. VIII. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Erciyes Üniversitesi, Nevşehir.
- Goldstein, L. B. (2005). Becoming a teacher as a hero's journey: Using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-24.
- Gürkan, T. (1993). *İlkokul öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ve benlik kavramları arasındaki ilişki*. Ankara: Sevinç Matbaası.

- Inbar, D. E. (1996). The Free Educational Prison: Metaphors and Images. *Educational Research*, 38(1), 77-92.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar hayat, anlam ve dil*. (Çev: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Mahlis, M. ve Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor*. (Çev: G. Bulut). İstanbul: MESS Yayınları.
- Oktay, A. (2004). 21. yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim. İçinde: Ed: O. Oğuz ve A. Oktay, *21.Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R., Saleh, A. ve Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward asystematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Pipen, T. (2001). Metaphors and organizational identity in the Italian public services. *Scandinavian Journal of Management*, 16, 391-409.
- Saban, A. (2003). A Turkish Profile of prospective elementary school teachers and their views of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 19(8), 829-846.
- Saban, A. (2004). Prospective classroom teachers' metaphorical images of selves and comparing them to those they have of their elementary and cooperating teachers. *International Journal of Educational Development*, 24, 617-635.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban, A. (2007). Prospective teachers' conceptions of teaching and learning revealed through metaphor analysis. *Teaching and Teacher Education*, 17, 123-139.
- Tsoukas, H. (1991). The missing link: Atransformational view of metaphors in organizational science. *The Academy of Management Review*, 16(3), 566-585.
- Wasley, P. A. (1991). From quarterback to coach, from actor to director. *Educational Leadership*, 35-40.

Summary

STUDENTS, TEACHERS AND ADMINISTRATORS' VIEWS ON METAPHORS WITH RESPECT TO THE CONCEPT OF TEACHER

Yusuf CERİT*

Schools are institutions with symbolic elements. One of these symbols is metaphors. Metaphors are considered to be a tool used in trying to explain how people perceive the life, environment and the events using different comparisons.

Metaphors are creative consequences of theoretical thinking that are referred to enrich our perceptions in educational phenomenon (Inbar, 1996). The study on teacher metaphors is the proper tool to search the relations between the teachers' vocational definitions and the contextual elements. Examining the metaphorical images is a method used to discover the teachers' roles in class, the underlying facts of beliefs and the hypotheses with respect to students and education (Ben-Peretz and Mendelson and Kron, 2003).

Primary education is an educational level having an important contribution to raise the individuals and form their future life and constitutes the basis of all educational life due to the first step in educational process. In this educational process, the teachers are important elements taking responsibility of arranging the educational environments and generally being a model in the eyes of students. In this respect, in exposing how the teachers are perceived by the students, in determining how they consider themselves and how they are considered by the administrators and in giving clues about how educational activities are done by the teachers, various metaphors are considered to contribute to make a detailed analysis. In this respect, through metaphors the concept of teacher has been examined based on the teachers and administrators' views.

Method

Participants

In this study; in the educational year of 2004-2005, 911 male and 835 female students amounting to a total of 1746 students in the fifth grade, 286 primary school

Address for correspondence: *Yard. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bolu, cerit_y@ibu.edu.tr

teacher and 51 administrators (principal and vice- principal) from 19 primary schools within the central county borders in the city of Bolu. Students chosen out of 600 have been provided information using random sampling method whereas though all the teachers have been handed out questionnaire forms, 203 of them have been returned. A total of 51 administrators has returned their questionnaires.

Measures and Procedure

The data in this research have been obtained with questionnaires. In preparation of this questionnaire the following process has been followed; making use of researches done in the area various metaphors have been determined about school and written statements of students from three primary schools have been taken about their views of how they perceive the school. Likert type of scale with a five-option has been used in this questionnaire.

Results

The metaphor of a teacher being a source of knowledge, a distributor and a mother/a father is completely agreed by students, teachers and all the participants, but mostly agreed by administrators. The metaphor of a teacher being a friend, a guide and a person enlightening his environment has been accepted mostly by all the students and participants, but completely agreed by teachers and administrators. The metaphor of a teacher being productive has been moderately accepted by all the students and participants, but mostly accepted by teachers and administrators. The expression of a teacher being a guide has been moderately agreed by students and all the participants, mostly agreed by teachers, but completely agreed by administrators. The idea of a teacher being an angel has moderately been pointed out by teachers and administrators , but mostly pointed out by students and all the participants.

The metaphor of a teacher being a coach has hardly been accepted by all the participants, moderately accepted by teachers, mostly accepted by administrators. The idea of a teacher being a sculptor has never been agreed by students, mostly agreed by teachers and administrators, but hardly agreed by all the participants. The metaphor of a teacher being a judge has never been preferred by students, moderately preferred by teachers, mostly preferred by administrators, but hardly preferred by all participants. The metaphor of a teacher being a gardener has never been considered by students, moderately considered by teachers and administrators, and hardly considered by all the participants.

The idea of a teacher being an authoritarian has hardly been agreed by students, teachers, administrators and all the participants. The metaphor of a teacher being an caring has never been appropriated by students, hardly appropriated by teachers, administrators and all the participants. The metaphor of a teacher being a

guard, a demolisher harmful person has never been accepted by students, teachers, administrators and all the participants.

Discussion

The well-informed human as the most valuable human type of old times has been replaced by the human type who knows when required, how and where to find the knowledge. Again, for many ages the human type believing in the knowledge that is unchangeable and lasting has been replaced by the human type having the idea of knowledge being worn out and changed in a very short time so being in pursuit of new knowledge constantly and trying to improve himself nonstop (Oktay, 2004). This transformation is seen not to be highly effective in educational activities. Because when the education is considered to arrange as a process of the students being informed, as one of the critical elements of this process it is not surprising that the perception of teacher also being a source of knowledge and a distributor has been developed. In this sense, as components of school ; students, teachers and administrators considering the teachers as a source of knowledge may indicate that educational activities are knowledge transfer-focussed.

In the age of knowledge the importance of individual rights and democratic understanding has been emphasized. Together with the duty of educating future generations and foreseeing the future, the schools must equip the individuals with the behaviours required for the conditions in which they will live. In this sense, in schools rather than a class atmosphere of authoritarian figures, students must be educated in a democratic class atmosphere in which they will improve their own potentials in an optimum level and they will communicate with one another and with their teachers at ease. The idea of teachers hardly being perceived as authoritarians may indicate that they are not perceived as elements of pressure at schools.

However, the teachers not been considered as guards may indicate that students are not inhibited, restricted and are not under control. Yet, Baker(1995) states that school acts like a guard and claims that it keeps them under supervision and inspection while their mothers and fathers are at work. In this perspective, teachers are the leading actors to carry out these activities of the school. It can be considered by students, teachers and the administrators that teachers give freedom to students and provide a democratic atmosphere.

Finally, providing an educational service of high quality depends on the existence of classy teachers on a large extent. Teachers improving the students' abilities they have, helping them learn, not giving them the ready knowledge but directing their efforts to teach them the ways of providing knowledge and make them acquire the skill of using it will be able to raise the individuals of the future generations. In this respect, teachers being educated as guides, advisers and coaches must be given importance.